

ماجرای جوی امارات در یمن

امارات با حمایت از شورای انتقالی جنوب به دنبال تجزیه جنوب یمن است

می‌تواند حکومت را تضعیف کرده و هماهنگی امنیتی را مختل کند.

در سال ۲۰۱۹، امارات متحده عربی خروج نظامی جزئی از یمن را اعلام کرد و رسماً از نقش نظامی مستقیم به حمایت از نیروهای نیابتی محلی خود، به‌ویژه شورای انتقالی جنوب، تغییر موضع داد. نیروهای سعودی پس از آتش‌بس سال ۲۰۲۲ تا حد زیادی از یمن عقب‌نشینی کردند. اگرچه از نظر فنی این آتش‌بس منقضی شده است، اما تاکنون این توافق شکننده تا حد زیادی از درگیری‌های بزرگ جلوگیری کرده است.

اختلافات عربستان و امارات در سودان نیز اخیراً به طور فزاینده‌ای آشکار شده است. عربستان سعودی که به طور گسترده با نیروهای مسلح سودان همسو است، کاهش تنش، امنیت دریای سرخ و میانجیگری دیپلماتیک را در اولویت قرار می‌دهد. اما امارات متحده عربی به عنوان بخشی از استراتژی نفوذش براساس حمایت از نیروهای نیابتی کاملاً و با قدرت از نیروهای پشتیبانی سریع که نیروی شورشی در سودان هستند، حمایت می‌کند.

کنترل شورای انتقالی جنوب بر استان حضرموت یمن، احتمالاً باعث ایجاد درگیری‌های قبیله‌ای و درگیری‌های محلی بر سر زیرساخت‌های استراتژیک خواهد شد و مذاکرات درون ائتلافی را پیچیده‌تر کرده و مذاکرات آتش‌بس گسترده‌تر در یمن را بیشتر به حالت تعلیق در خواهد آورد. طبق گزارش‌ها، در استان حضرموت، شورای انتقالی جنوب کنترل میدان‌های نفتی کلیدی، مراکز شهری مانند سیئون و مواضع نظامی که قبلاً در اختیار نیروهای وابسته به دولت به رسمیت شناخته‌شده بین‌المللی یمن یا قبایل متحد بود را به دست گرفته است. این گروه همچنین با برافراشتن پرچم‌هایی به نمایندگی از عربستان جنوبی (منطقه‌ای تاریخی شامل استان‌های جنوبی یمن) بر فراز ساختمان‌های شهرداری و یادگان‌های نظامی، شروع به اعمال حاکمیت موقت کرده است. این اقدامات نشان می‌دهد شورای انتقالی جنوب قصد دارد کنترل سرزمینی و حاکمیتی بلندمدتی را در این منطقه تثبیت کند. این اقدامات احتمالاً نیروهای تحت حمایت عربستان و قبایل محلی حضرمی را که عمدتاً خود را مستقل از قدرت‌های خارجی می‌دانند و همچنان نسبت به مدل حکومتی شورای انتقالی جنوب که مردم محلی آن را به دلیل فساد، سوءاستفاده و عدم ارائه خدمات عمومی اولیه مانند برق و آب مورد انتقاد قرار داده‌اند، به شدت خشمگین می‌کند. مذاکرات شکست‌خورده چهاردهم دسامبر برای مهار تبعات پیشروی نیروهای شورای انتقالی جنوب و بازگشت به چارچوب انتقالی در داخل دولت به رسمیت‌شناخته‌شده بین‌المللی و شورای انتقالی طراحی شده بود. بنابراین، رد خواسته‌های عربستان سعودی توسط شورای انتقالی جنوب، مذاکرات آینده در مورد حکمرانی در سرزمین‌هایی که اخیراً توسط شورای

کوچک‌تر دیگری نیز در یمن فعال هستند که در برخی مناطق کوچک‌تر نفوذ کرده و کنترل خود را بر این مناطق حفظ کرده‌اند. مانند نیروهای مقاومت ملی یمن و همچنین نیروهای ویژه حضرمی که تحت حمایت امارات متحده عربی هستند.

آخرین حمله شورای انتقالی جنوب، شکاف‌های سیاسی و نظامی عمیق‌تری در بلوک ضدحوثی یمن، بین شورای انتقالی جنوب و دولت به رسمیت شناخته‌شده بین‌المللی یمن و همچنین بین حامیان خارجی اصلی آنها، یعنی امارات متحده عربی و عربستان سعودی ایجاد کرده است. اگرچه ابوظبی و ریاض همچنان ادعا می‌کنند که در یمن با یکدیگر هماهنگ هستند، اما استراتژی‌های این دو کشور در یمن در گذر زمان مدام متفاوت‌تر شده و نشان می‌دهد عربستان سعودی و امارات در برخی مناطق یمن با یکدیگر رقابت گسترده‌ای دارند. این رقابت البته تنها به یمن محدود نمی‌شود بلکه ریاض و ابوظبی در سودان و شاخ آفریقا نیز با یکدیگر در رقابت هستند.

عربستان سعودی تا حد زیادی بر ایجاد ثبات در یمن از طریق فعالیت دولت به رسمیت شناخته‌شده بین‌المللی، ترویج یک روند سیاسی انتقالی و حفظ آتش‌بس با حوثی‌ها با هدف حفظ وحدت سرزمینی و کاهش تهدیدات امنیتی فرامرزی تمرکز کرده است. در مقابل، شورای انتقالی جنوب و حامیان اماراتی آن مدت‌هاست که از خودمختاری جنوب یا جدایی کامل منطقه جنوبی یمن حمایت می‌کنند و موضع سختگیرانه‌تری نسبت به حوثی‌ها دارند و تمرکززدایی را به عنوان یک راه‌حل نهایی، مناسب‌تر می‌دانند. پیشروی اخیر شورای انتقالی جنوب با این رویکرد همسو است و این گروه را قادر می‌سازد تا دستاوردهای نظامی خود را به نفوذ سیاسی و نهادی تبدیل کند. علاوه بر این، در صورتی که شورای انتقالی به همین شکل بتواند دستاوردهای سرزمینی به دست آورد، دست امارات متحده عربی را در شورای انتقالی تقویت می‌کند و می‌تواند بازیگران همسو با عربستان را به حاشیه براند. این تغییر، انسجام در اردوگاه ضد حوثی را بیشتر از بین می‌برد و مذاکرات یکپارچه در مورد حکومت در مناطق تحت کنترل ضدحوثی را مختل می‌کند. حوثی‌ها ممکن است احساس تهدید کنند و در خصوص حفظ آتش‌بس، دچار تردید شوند. هر چند ممکن است در درون ساختار تصمیم‌گیری حوثی‌ها برخی موافق حفظ آتش‌بس باشند اما به‌طور حتم جریاناتی در درون ساختار تصمیم‌گیری با برخورد نظامی موافق‌تر هستند؛ بنابراین ممکن است اختلافات داخلی در درون ساختار تصمیم‌گیری حوثی‌ها رخ دهد. باید انتظار داشت که مذاکرات آتش‌بس گسترده‌تر در یمن و روند صلح در این کشور آشوب‌زده پیچیده‌تر شود. همچنین خطر رقابت‌های داخلی

آرمین منتظری

دبیر گروه دیپلماسی و بین‌الملل

امارات متحده عربی مدتی است که در یمن یک استراتژی تهاجمی را علیه حوثی‌ها به اجرا گذاشته است. پیشروی‌های سرزمینی نیروهای تحت حمایت امارات متحده عربی ممکن است باعث تضعیف حوثی‌های یمن شده و شکاف را در اردوگاه حوثی‌ها عمیق کند و در نتیجه موجب بروز خشونت‌هایی شود که آتش‌بس در یمن را به خطر اندازد.

امارات امیدوار است بتواند جنوب یمن را به استقلال برساند اما بعید است این امید امارات متحده عربی در کوتاه‌مدت به واقعیت تبدیل شود. اما بی‌ثباتی به وجود آمده در یمن به واسطه تحرکات نیروهای تحت حمایت امارات ممکن است موجب شود حوثی‌ها نیز حملات خود را از سر بگیرند. روز چهاردهم دسامبر، شورای انتقالی جنوب یمن که تحت حمایت امارات است، با تلاش‌های عربستان سعودی برای میانجی‌گری مخالفت کرد. عربستان قصد داشت با وساطت، نیروهای شورای انتقالی جنوب یمن را قانع کند از استان‌های حضرموت و المهرة خارج شوند اما این شورا خواسته عربستان را رد کرده و مجدداً تأکید کرد که همچنان نیروهایش را در این دو استان حفظ خواهد کرد. بیانیه شورای انتقالی جنوب پس از آن منتشر شد که یک هیئت نظامی متشکل از مقامات نظامی عربستانی و اماراتی در تاریخ ۱۲ دسامبر وارد شهر بندری عدن شدند تا درباره روند کاهش تنش در جنوب یمن مذاکره کنند. در آن زمان شورای انتقالی جنوب یمن اعلام کرده بود که کنترل خود را در بخش عمده‌ای از سرزمین‌های جنوبی یمن تثبیت کرده و نیروهایش در سراسر استان عدن نیز حضور دارند. استان عدن، مقر دولت به رسمیت شناخته‌شده بین‌المللی است که مورد حمایت عربستان سعودی است. گفت‌وگوها پس از حمله‌ای ناگهانی از سوی شورای انتقالی جنوب یمن در این منطقه که چهارم دسامبر انجام شد، از سر گرفته شد. یمن از زمان آغاز جنگ داخلی در سال ۲۰۱۴ وضعیت شکننده‌ای داشته است. عربستان سعودی و امارات متحده عربی در سال ۲۰۱۵ به عنوان بخشی از یک ائتلاف مشترک با هدف بازگرداندن دولت به رسمیت شناخته‌شده بین‌المللی و بازپس‌گیری سرزمین‌های تصرف‌شده توسط حوثی‌ها، در یمن مداخله نظامی کردند. در حال حاضر، سه نیروی اصلی کنترل بخش‌هایی از یمن را در اختیار دارند. نخست حوثی‌های یمن که تحت حمایت ایران هستند و مناطق شمالی یمن و صنعا پایتخت این کشور را در اختیار دارند. دوم شورای رهبری ریاست‌جمهوری که مورد حمایت عربستان سعودی که نهاد اجرایی‌اش در عدن مستقر است و سوم شورای انتقالی جنوب، که جنوب یمن را در کنترل کامل خود دارد. البته گروه‌های

آنچه در این ستون می‌خوانید، دیدگاه‌های رسانه‌های خارجی است که صرفاً جهت اطلاع‌رسانی منتشر می‌شود و این دیدگاه‌ها موضع روزنامه «هم‌میهن» نیست.

هشدار آمریکا به عراق

در اقدامی قابل توجه که ابعاد فشارهای ایالات متحده بر بغداد در موضوع تشکیل دولت جدید و تلاش واشنگتن برای دور نگه داشتن نیروها و گروه‌های نزدیک به ایران را توضیح می‌دهد، مارک سافایا، فرستاده ویژه آمریکا به عراق، نشستی با جو ویلسن، عضو کنگره آمریکا که به اتخاذ مواضع سخت‌گیرانه علیه نیروها و گروه‌های عراقی هم‌پیمان با ایران شناخته می‌شود، برگزار کرد. این دیدار ساعتی پس از آن انجام شد که ویلسن از چند شخصیت عراقی مخالف استقبال کرده بود. این ملاقات در حالی صورت می‌گیرد که راینی‌ها برای انتخاب نخست‌وزیر جدید عراق ادامه دارد آن هم در فضایی آمیخته به شروط و فشارهای آمریکا برای جلوگیری از تداوم نفوذ گروه‌های مسلح. بر اساس گفته‌های منابع سیاسی نزدیک به ائتلاف حاکم «چارچوب هماهنگی» پیام‌های آمریکا به عراق شامل معیارها و شروطی برای نخست‌وزیر آینده در قبال نوع تعامل واشنگتن با دولت، بی‌آن که نام یا شخصیت مشخصی برای دولت آینده تعیین شده باشد. یکی از رهبران ارشد ائتلاف «چارچوب هماهنگی» به «العربی الجديد» گفت که ایالات متحده شرط کرده است نخست‌وزیر آینده شخصیتی نباشد که به محور نیروها و گروه‌های هم‌پیمان با ایران منتسب شود، تا همکاری و حمایت آمریکا از عراق ادامه یابد. او افزود فشارهای آمریکا از همان ابتدا چندین شخصیت را از فهرست نامزدهایی که اکنون در داخل چارچوب هماهنگی مورد بحث‌اند کنار گذاشته است، اما تا این لحظه بر سر هیچ نام مشخصی توافق نشده است. در روزهای گذشته، جاشوا هریس، کاردار آمریکا در بغداد، تحرکات قابل توجهی را با هدف دیدار با رهبران سیاسی شیعه عراق انجام داده است. از مهم‌ترین این دیدارها می‌توان به ملاقات با عمار حکیم، نوری المالکی، قاسم الاعرجی و مصطفی الکاظمی اشاره کرد؛ همچنین دیدار با عبداللطیف رشید، رئیس‌جمهور در پایان دوره، و فؤاد حسین، وزیر خارجه عراق. منابع آگاه در بغداد در این زمینه به «العربی الجديد» تأکید می‌کنند که محور این دیدارها دولت جدید بوده و بر اهمیت آنچه واشنگتن «دولت مستقل» می‌نامد؛ دولتی دور از نفوذ ایران، قادر به انتقال عراق به مرحله‌ای از استقلال در تصمیم‌گیری‌های سیاسی و حوزه انرژی، و متعهد به حصر سلاح در دست دولت، تمرکز داشته است. در همین چارچوب، عقیل الردینی، سخنگوی ائتلاف «النصر» به رهبری حیدر العبادی، نخست‌وزیر پیشین عراق – که یکی از اجزای ائتلاف حاکم «چارچوب هماهنگی» است – گفت که تا این لحظه نام نخست‌وزیر آینده نهایی نشده است. او امروز در گفت‌وگو با خبرنگاران افزود: «نشست بعدی چارچوب هماهنگی روز دوشنبه آینده برگزار می‌شود و ممکن است شاهد توافق بر سر یک شخصیت مشخص برای تصدی ریاست‌دولت باشیم، اما تا این لحظه نام معینی قطعی نشده است.» او خاطرنشان کرد که این شرایط مستلزم انتخاب شخصیتی با تجربه در روابط خارجی است تا بتواند با رویه‌ها و تحولات جدید به‌طور مؤثر تعامل کند. جو ویلسن، عضو کنگره آمریکا، در اظهارنظری درباره دیدار خود با سافایا گفت که در این ملاقات «درباره پرونده عراق گفت‌وگو شد» و افزود: «مشتاق همکاری با فرستاده ویژه آمریکا هستم تا عراق را دوباره بزرگ کنیم و آن را از نفوذ ایران آزاد سازیم.» ویلسن اضافه کرد که این پرونده مورد توجه دولت آمریکا قرار دارد و سافایا را «مناسب‌ترین فرد» برای کار روی این موضوع دانست. از سوی دیگر، سافایا نیز در پلتفرم «ایکس» نوشت: «نشست بسیار خوبی با جو ویلسن، عضو کنگره آمریکا، و تیم او داشتیم.» و افزود: «عراق را دوباره بزرگ خواهیم کرد.» هر دو طرف پست‌های خود را با عکسی مشترک از داخل دفتر ویلسن منتشر کردند که در آن، در حالی دیده می‌شوند که پرچم عراق را در دست دارند. این دیدار میان سافایا و نماینده‌ای که به مخالفت با نیروها و احزاب هم‌پیمان تهران در عراق شناخته می‌شود، پس از آن انجام شد که ویلسن با شماری از شخصیت‌های سیاسی مخالف عراقی دیدار کرده و از آن‌ها نامه‌ای خطاب به دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، درباره وضعیت عراق دریافت کرده بود. پیش‌تر در همین ماه، پنج مقام و سیاستمدار برجسته عراقی به «العربی الجديد» تأیید کرده بودند که هشدارهایی از سوی آمریکا دریافت‌شده مبنی بر این که واشنگتن با هیچ‌یک از نخست‌وزیرانی که به نیروها و گروه‌های مسلح منتسب باشد تعامل نخواهد کرد. این هشدار همچنین شامل وزارتخانه‌های حاکمیتی کشور – مانند خارجه، دفاع و کشور – و نیز نهادهای امنیتی اصلی عراق می‌شود که نیروهای ائتلاف بین‌المللی با آن‌ها همکاری دارند؛ از جمله ریاست ستاد کل ارتش، دستگاه مبارزه با تروریسم و سازمان اطلاعات.

